

Oponentský posudek diplomové práce Barbory Ropkové Vincenc Beneš. Malířské dílo, FFUK Praha 2011

Dílo Vincence Beneše patří v určitých etapách vývoje k zásadním příspěvkům českého moderního umění. Tyto etapy, tj. období Osmy a kubistických experimentů, jsou více méně dobře popsány v literatuře. Co ovšem schází, je současný komplexní pohled na Benešovo malířské dílo.

Barbora Ropková se o takový pohled pokusila. Není úplně snadný, neboť Benešovo dílo má své výkyvy a od určité doby, tj. od poloviny dvacátých let, se jakoby neproměňuje, podobně jako tomu je s dílem Václava Rabasa či Karla Holana. Přísně chronologicky postupuje Ropková krok za krokem od narození umělce až do smrti. Metodologicky je práce výrazně konzervativní. Chronologie je doplněna tu a tam interpretací vybraných děl. Zajímavější je tam, kde do proudu dění dostává autorka jiné umělce, s Benešem spřízněné (Kubišta), či kde se pokouší nalézt širší kontext jeho tvorby (důležité dobové výstavy apod.).

Větší část práce, skoro dvě třetiny, jsou věnovány Benešovi do roku 1914, což svědčí i o tom, že těžiště jeho tvorby je skutečně (a myslím oprávněně) v této době. Autorka tedy nepřišla s revizí našeho obrazu Beneše. Ropková prošla velké množství literatury k charakteristice tvorby malíře, která je nejsevěřeněji popsána do vzniku první republiky. Později se snad projevuje jakési vyčerpání autorky, možná ale také nedostatečný stimul Benešova díla. Zejména 40 léta jsou podána extrémně zkratkovitě.

V práci je ukryta řada podnětů a otázek, z nichž bych vyzdvihl tyto: U obrazů jako Hagar a Izmael či Zuzana v lázni by bylo vhodné osvětlit, zda jejich ikonografie nemá vzor v některých dílech starých mistrů, které tak mladí umělci z Osmy obdivovali. Do jaké míry vznikaly obrazy z Malé Skály a Turnovska 1923-1924 v kontaktu s Otakarem Nejedlým, jehož romantické veduty ze stejných míst jsou paralelní Benešovým tehdejším krajinám? Účinkování Beneše za druhé světové války by si vyžadovalo výraznější komentář – nezachovaly se žádné vzpomínky na toto období? Autorka se s obdobím protektorátu vyrovnává pouze na s. 112. Není zcela jasné, jaký má autorka postoj k Benešovým monumentálním obrazům pro Národní divadlo z počátku 50. let, které bývají zařazovány do socialistického realismu. Jaký byl vztah malíře ke komunistickému režimu?

Výhrady jsou technického i stylistického rázu - obsah nemá stránkování a není tedy příliš pomocným instrumentem pro čtenáře, chybí str. 39, relativně časté jsou překlepy a špatná interpunkce, a také by stálo za to více promyslet některé formulace, které nejsou vždy obratné. Autorka má někdy tendenci používat klišé jako: „Benešův přerod“ (9), „bolest těžké doby“ (83), „Itálie, humanistická země“ (98) apod.

Přes uvedené připomínky Ropková zpracovala Benešovo dílo poctivě, se zjevným zaujetím a také se zřejmou pokorou, která by mohla být zárukou budoucího profesního vývoje diplomantky.

Proto doporučuji diplomovou práci Barbory Robkové k obhajobě.

V Praze 7.9.2011

Prof. Vojtěch Lahoda